

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 28 juni 2021

Onderwerp: Kennisgeving referendumverzoek RES 1.0 Noord-Holland Zuid en Noord-Holland Noord

Kenmerk: 1654547/1666143

Bijlage: Juridisch advies van huisadvocaat over referendumverzoek

1. Inleiding

Initiatiefnemers, een stichting met een website [Noord-Holland Referendum \(nh-referendum.nl\)](https://www.nh-referendum.nl), hebben contact opgenomen met de statengriffie omdat zij handtekeningen willen verzamelen voor een referendumverzoek over de RES 1.0 Noord-Holland Zuid en Noord-Holland Noord (hierna RES 1.0).

De eerste fase van een referendumverzoek wordt gevormd door een geldige en tijdige kennisgeving van een referendumverzoek betreffende een besluitpunt dat geagendeerd staat voor de eerstvolgende PS-vergadering. Daarvoor zijn handtekeningen nodig van ten minste 500 kiesgerechtigden. Kiesgerechtigd zijn diegene die in de provincie wonen. In totaal zijn uiteindelijk 45.000 geldige handtekeningen vereist die in 2 fasen (een inleidend en een definitief verzoek) worden ingediend. Een referendum is raadgevend. PS zullen in alle gevallen zelf het besluit over de vaststelling van de RES 1.0 moeten nemen.

De initiatiefnemers hebben de afgelopen periode zowel fysiek als digitaal handtekeningen verzameld op de formulieren die PNH heeft aangeboden voor een kennisgeving van een referendumverzoek. De kennisgeving is binnen de gestelde termijn ingediend bij de griffier.

Rapport digitaal en fysiek ingediende handtekeningen

Digitaal

Er zijn 1109 handtekeningen via de digitale handtekeningenmodule van de Provincie Noord-Holland ingediend. 866 digitale handtekeningen waren geldig. Dat betekent dat deze handtekeningen zijn ingediend door inwoners van Noord-Holland die de kiesgerechtigde leeftijd

hebben. Er zijn 225 handtekeningen ingediend door personen die niet woonachtig zijn in de Provincie Noord-Holland. 5 digitale handtekeningen zijn ingediend door minderjarige personen.

Fysiek

Er zijn 272 handtekeningen verzameld op papier. Deze zijn op dinsdag 22 juni 2021 om 17:00u door de initiatiefnemer afgeleverd bij de Statengriffie. Vervolgens zijn de handtekeningen gecontroleerd op het leeftijdsvereiste, de woonplaats en zijn via de beschikbare telefoonnummers indieners nagebeld om te controleren of de handtekeningen rechtsgeldig zijn verkregen. Er zijn 249 geldige handtekeningen ontvangen.

Van de papieren handtekeningen zijn er 10 ongeldig omdat niet wordt voldaan aan het vereiste van inwonerschap. 3 handtekeningen zijn ongeldig omdat de indiener de kiesgerechtigde leeftijd nog niet heeft bereikt. 10 handtekeningen zijn ongeldig omdat er geen geboortedatum is ingevuld.

Gevraagd besluit van PS

Op grond van de door PS in 2018 vastgestelde Referendumverordening Noord-Holland 2018 (hierna: verordening) zijn naar aanleiding van de kennisgeving enkele beslissingen van PS vereist:

1. *bepalen of het besluit van PS over de RES 1.0 referendabel is of niet (artikel 5 van de verordening);*
2. *indien het besluit onder 1 positief luidt, bepalen of de kennisgeving wordt toegelaten (art. 11, lid 1 van de verordening)?*
3. *indien de besluiten onder 1 en 2 positief luiden, bepalen of het PS-besluit over de RES 1.0 onmiddellijk in werking treedt onverminderd de mogelijkheid over het besluit een referendum te houden; in het andere geval vervalt de inwerkingtreding tot een beslissing daarover in een later stadium (art. 11, lid 2 van de verordening)?*

Deze beslispunten zijn hieronder verwerkt in het ontwerp-besluit.

Bij deze voordracht is een juridisch advies van onze huisadvocaat gevoegd dat ingaat op de juridische aspecten van de besluiten 1 (is besluit over de RES wel of niet referendabel) en 3 (wel of niet onmiddellijke inwerkingtreding van de RES onverminderd de mogelijkheid om referendum te houden).

2. Toelichting op de besluiten in het kader van de referendumverordening

2.1 Is besluit over de RES 1.0 wel of niet referendabel

Toelating van de kennisgeving is afhankelijk van het aantal geldige handtekeningen dat tijdig is ingediend. Op basis van het aantal geldige handtekeningen dat via digitale weg is ingediend, wordt voorgesteld om de kennisgeving toe te laten indien door PS positief wordt beslist of over het besluit over de RES 1.0 een referendum kan worden gehouden.

Over de vraag of over het besluit over de RES 1.0 een referendum kan worden gehouden, is door de huisadvocaat een juridisch advies opgesteld dat als bijlage aan de voordracht is toegevoegd.

Kortheidshalve wordt verwezen naar de conclusies van de huisadvocaat in paragraaf 2 van het advies.

Het besluit tot vaststelling van de RES is een besluit van Provinciale Staten dat in beginsel referendumvrij is. Het besluit valt niet onder de besluiten die in absolute zin van de mogelijkheid om een referendum te houden, zijn uitgezonderd. Het besluit zou wel onder de uitzondering kunnen vallen voor besluiten waarvan de inwerkingtreding of uitvoering niet kan worden uitgesteld vanwege de met het besluit gemoeide spoedeisende of dringende provinciale belangen. Het is aan Provinciale Staten om de afweging te maken of die uitzondering zich voordoet.

2.2 Karakter van de RES 1.0 en plaats van de RES 1.0 in verdere besluitvorming

In het Klimaatakkoord is met het Rijk, de VNG, het IPO en de Unie van Waterschappen afgesproken dat alle decentrale overheden gezamenlijk 35 TWh duurzame energie uit zon en wind op land in 2030 realiseren.

In het Klimaatakkoord is ook afgesproken dat de RES-regio's op 1 juli 2021 de RES'en 1.0 aanleveren bij het Rijk. Deze harde deadlines zijn nodig omdat in het Klimaatakkoord is afgesproken dat vergunningen voor 1 januari 2025 moeten zijn verleend om projecten vóór 2030 te kunnen realiseren.

De RES 1.0 bestaat uit een set bestuurlijke afspraken die het resultaat zijn van een bottom-up proces. Provincie, Noord-Hollandse gemeenten en waterschappen zijn gezamenlijk en op basis van gelijkwaardigheid verantwoordelijk.

In de aanloop naar de RES 1.0 zijn honderden (online) bijeenkomsten georganiseerd waarbij veel belangenorganisaties met hun leden en (georganiseerde) burgers en energie coöperaties zijn betrokken.

De gemeenteraden en algemene besturen van waterschappen in NH hebben (bijna) allemaal de RES'en NHN en NHZ inmiddels vastgesteld. Verder zijn de volksvertegenwoordigers waaronder PS betrokken bij de RES vanaf het moment van vaststelling van de startnotitie RES in september 2019 tot aan besluitvorming over de RES 1.0 op 5 juli a.s.

Het doelbereik van de RES wordt gemonitord door het Planbureau voor de Leefomgeving. Indien de opgave voor elektriciteit in de gezamenlijke RES'en niet optellen tot 35 TWh, zullen de regio's door het Rijk worden gevraagd om de restopgave alsnog onderling te verdelen. Op dit moment lijken de regio's op koers om het doel van 35 TWh te halen in 2030.

Eind dit jaar komt het planbureau met geactualiseerde gegevens op basis van de analyse van de RES'en 1.0.

Mocht de situatie zich voordoen dat de regio's toch niet in staat blijken om met elkaar 35 TWh te produceren dan wordt door de decentrale overheden een verdelingsystematiek opgesteld. Deze heeft als doel om tot een rechtvaardige verdeling van de nationale opgave te komen.

Bovenstaande verdelingssystematiek is vastgelegd in de zogenaamde Route 35. Hierbij zijn onder andere afspraken gemaakt over de situatie als een RES-regio haar aandeel niet levert en als een van de RES-partners haar aandeel niet levert. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat als een van die situaties zich voordoet, er eerst in onderling overleg met de regio wordt geprobeerd eruit te komen. Als deze bestuurlijke route niet lukt, zal het Rijk waarschijnlijk meer dwingende (juridische)interventies inzetten.

Als de inwerkingtreding van de RES 1.0 wordt opgeschort, blijft naar verwachting voorlopig het restrictieve windregime zoals nu opgenomen in de Omgevingsverordening NH2020 gelden. Voor het nieuwe regime zijn namelijk de RES'en leidend. Concreet betekent dit dat een verbod op windturbines in Noord Holland Noord en in Noord Holland Zuid geldt en dat alleen in de Omgevingsverordening opgenomen gebieden windturbines onder strikte en bovenwettelijke eisen kunnen worden toegestaan. Uiteraard kan er ontheffing worden verleend van onze regels, maar dat kost meer tijd, en brengt meer gerechtelijke procedures met zich mee.

Op het moment dat PS de inwerkingtreding van hun besluit over de RES 1.0 opschorten, zet de provincie de samenwerking met de RES-partners die is gebaseerd op gelijkwaardigheid onder druk en dat levert knelpunten op. Consequentie hiervan zal zijn dat eventuele vergunningsaanvragen waarvoor de provincie het bevoegd gezag is, zullen worden beoordeeld aan de hand van het geldende (strikttere) beleid van de provincie en de provinciale verordening. Het gevolg hiervan kan zijn dat zoekgebieden niet haalbaar zijn.

Indien een definitief referendumverzoek (45.000 handtekeningen) wordt toegelaten, kan de uitslag van dit referendum (als advies) wellicht worden meegenomen bij de besluitvorming van PS over de implementatie van de RES in de Omgevingsverordening NH2022, dan wel bij de totstandkoming van de RES 2.0.

2.3 Kan inwerkingtreding van het besluit over de RES 1.0 worden opgeschort?

Indien door PS wordt geoordeeld dat het besluit over de RES geen uitstel kan lijden, dan kunnen PS de inwerkingtreding bepalen onverminderd de mogelijkheid om een referendum te houden.

In bijgaand juridisch advies wordt in paragraaf 7 nader op dit besispunt ingegaan.

PS kunnen de RES 1.0 vaststellen en de inwerkingtreding in stand houden en tegelijkertijd beslissen om over de RES een referendum te houden. Dat veronderstelt wel dat de uitkomst van een referendum in dat geval alsnog een plaats in de besluitvorming kan krijgen, bijvoorbeeld door op het al in werking getreden besluit terug te komen.

3. Financiering, communicatie en (burger)participatie

De kosten van het organiseren van een afzonderlijk referendum zijn eerder geschat op € 5-6 mln (vergoeding aan gemeenten om de stemming te organiseren, de kosten van de

referendumcommissie en eventuele subsidie ten behoeve van campagnes). Als het referendum kan meeliften met een reguliere verkiezing zijn de kosten aanmerkelijk lager.

4. Proces en procedure

Na een besluit over toelating van de kennisgeving volgen nog 2 fasen, namelijk de fase van een inleidend verzoek met minimaal 10.000 handtekeningen (max. 4 weken) en een definitief verzoek (max. 6 weken) met totaal minimaal 45.000 handtekeningen.

En als dit definitieve verzoek wordt toegelaten, nemen PS een besluit over het houden van een referendum. Afhankelijk van het doorlopen van genoemde termijnen en al dan niet door wijziging van de verordening, kunnen PS te zijner tijd beslissen of aangesloten wordt bij de gemeenteraadsverkiezingen op 16 maart 2022 of dat door de gemeenten een afzonderlijke provinciale stemming zal moeten worden georganiseerd. Nu is in de verordening geregeld dat de datum van de stemming maximaal 6 maanden ligt na het besluit over het houden van een referendum. Op advies van de referendumcommissie besluiten PS dan over de formulering van de referendumvraag.

De uitslag van een referendum geldt als een geldige, raadgevende uitspraak indien een meerderheid zich daarvoor uitspreekt en die meerderheid (voor- of tegenstanders) tenminste 30 procent bedraagt van het totale aantal kiesgerechtigden voor het referendum. Indien onherroepelijk is vastgesteld dat het referendum heeft geleid tot een raadgevende uitspraak, wordt door GS een voordracht bij PS ingediend dat strekt tot intrekking van het PS-besluit of tot regeling van de inwerkingtreding van het PS-besluit. PS nemen dan een nieuw besluit.

5. Voorstel

Het presidium stelt u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

A. Th. H. van Dijk, voorzitter presidium

M. Admiraal griffier presidium

Ontwerpbesluit

Nr. 40-2021

Provinciale Staten van Noord-Holland;

Gelezen de voordracht van het presidium van 28 juni 2021;

Gelet op artikel 11 van de Referendumverordening Noord-Holland 2018;

besluiten:

1. dat het besluit tot vaststelling van de RES 1.0 Noord-Holland Noord en de RES 1.0 Noord-Holland Zuid niet referendabel is gelet op artikel 5 van de referendumverordening;
2. indien het besluit onder 1 positief luidt de kennisgeving van de initiatiefnemers tot het houden van een referendum over het RES-besluit gelet op het aantal geldige handtekeningen toe te laten;
3. dat als het besluit tot vaststelling van de RES 1.0 Noord-Holland Noord en de RES 1.0 Noord-Holland Zuid wel referendabel is, te bepalen dat hetgeen omtrent de inwerkingtreding van het besluit tot vaststelling van de RES 1.0 Noord-Holland Noord en de RES 1.0 Noord-Holland Zuid is bepaald, komt te vervallen en dat in een later stadium opnieuw over de inwerkingtreding wordt beslist.

Haarlem, 5 juli 2021

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier